

Adviesrapport

Natuurtoets dierenasiel de Ark, Harderwijk

Beoordeling van effecten op beschermde natuurwaarden

Opdrachtgever

Gemeente Harderwijk

Status

concept

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

T (038) 423 64 64

E info@ecogroen.nl

I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets dierenasiel de Ark, Harderwijk

Subtitel

Beoordeling van effecten op beschermde natuurwaarden

Projectcode	Datum	Status
19-467	19 november 2019	concept

Auteur(s)

Lisette Klein & David Sietses

Tweede lezer

Sebastiaan Kraaijeveld

Opdrachtgever

Gemeente Harderwijk

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Klein, L. & Sietses, D. (2019). Natuurtoets dierenasiel de Ark, Harderwijk. Beoordeling van effecten op beschermde natuurwaarden. Rapport 19-467. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen legalisatie	3
1.3 Wetskader	5
1.4 Onderzoeksmethode	6
2. Natura 2000	8
2.1 Natura 2000-gebied	8
2.2 Verstoringseffecten en stikstofdepositie	9
3. Natuurnetwerk Nederland	11
3.1 Ligging plangebied ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone	11
3.2 Wezenlijke kenmerken en waarden NNN	12
4. Soortenbescherming	15
4.1 Zoogdieren	15
4.2 Broedvogels	16
4.3 Amfibieën	17
4.4 Reptielen	18
4.5 Overige soortgroepen	18
5. Geraadpleegde bronnen	19

Bijlagen

Bijlage 1 – Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000 – Veluwe

Samenvatting

Aanleiding en doel

- In opdracht van de gemeente Harderwijk heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van het opnieuw vaststellen van een bestemmingsplan. Aan de Leuvenumseweg 70 in Harderwijk is het dierenasiel en -pension De Ark gevestigd. In het vigerende bestemmingsplan is voor 1.099m² aan bedrijfsoppervlak toegestaan. Echter, ter plaatse is een groter oppervlak gerealiseerd. Namelijk 1.528,12m² waarvan voor 419,12m² niet past binnen de bestemming. De gemeente Harderwijk is voornemende deze 419,12m² bebouwing te legaliseren. Hiervoor wordt het bestemmingsplan opnieuw vastgesteld zodat deze bebouwing binnen de voorschriften van het bestemmingsplan komt te vallen.
- In de voorliggende rapportage wordt de legalisering van de bebouwing getoetst aan zowel de gebiedsgerichte bescherming (Natura 2000) als soortbescherming uit de Wet natuurbescherming (Natura 2000) en aan de provinciale regels ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Gebiedsbescherming

- Het plangebied wordt omringd door Natura 2000-gebied Veluwe. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied ten gevolge van de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan zijn niet uit te sluiten. Geadviseerd wordt om een voortoets, inclusief een AERIUS berekening, uit te laten voeren om mogelijke negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen inzichtelijk te maken.
- Het plangebied ligt deels binnen het Gelders Natuurnetwerk, deelgebied 90: Ermelo oost. Daarnaast overlapt het overgrote deel van het plangebied met de Groene Ontwikkelingszone. Negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk en de ontwikkelingsdoelen van zowel het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone zijn niet op voorhand uit te sluiten. Geadviseerd wordt om een NNN-toets uit te laten voeren om mogelijk negatieve effecten op deze kwaliteiten en doelen inzichtelijk te maken.

Soortenbescherming

- In de buitenverblijven van de honden zijn 40 tot 50 nesten van boerenzwaluwen aanwezig. De boerenzwaluw is in Gelderland een soort waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn indien er weinig alternatieve nestlocaties aanwezig zijn. In de omgeving van het asiel en pension zijn weinig alternatieven voor handen. De kennels mogen dus niet verwijderd worden, indien dit aan de orde zou zijn. De vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om de aanwezigheid en bescherming van de nesten te borgen.
- In de directe omgeving van het plangebied is geschikt biotoop aanwezig voor diverse algemene broedvogelsoorten. Het gaat echter om een bestemmingsplanwijziging en derhalve zullen er geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Negatieve effecten zijn niet te verwachten en vervolgstappen zijn niet aan de orde.

- Overwintering van algemene amfibiesoorten met provinciale vrijstelling is in en nabij het plangebied niet uit te sluiten. Soorten zonder provinciale vrijstelling zijn niet aangetroffen en aanwezigheid is binnen het plangebied niet te verwachten. In combinatie met de legalisering van het bestemmingsplan zijn geen negatieve effecten te verwachten. Er zijn geen vervolgstappen nodig.
- Op het onderdeel Soortenbescherming van de Wnb zijn verder geen negatieve effecten te verwachten. Vervolgstappen zijn hierom niet aan de orde.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aan de Leuvenumseweg 70 in Harderwijk is al meerdere jaren het dierenasiel en -pension De Ark gevestigd. In het vigerende bestemmingsplan is voor 1.099m² aan bedrijfsoppervlak toegestaan. Echter, ter plaatse is een groter oppervlak gerealiseerd. Namelijk 1.528,12m² waarvan voor 419,12m² niet past binnen het bestemmingsplan. De gemeente Harderwijk is voornemens deze 419,12m² bebouwing te legaliseren. Hiervoor wordt het bestemmingsplan opnieuw vastgesteld zodat de reeds aanwezige bebouwing binnen de voorschriften van het bestemmingsplan komen te vallen.

Omdat de uitvoering van dit nieuw vastgestelde bestemmingsplan negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient de legalisering van de 419,12m² bebouwing te worden getoetst aan het vigerende natuurbeschermingsrecht. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan dient het gehele bestemmingsplan getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Effecten mogen verdisconteerd worden met het huidige feitelijk, legale gebruik. In voorliggende situatie is het beoogde gebruik gelijk aan het huidige gebruik. Het verschil zit echter in het feit dat een deel van het huidige gebruik niet legaal is. We toetsen daarom in eerste instantie het beoogde bestemmingsplan waarin het totale bedrijfsoppervlak van 1.528,12m² is toegestaan. Indien uit deze toetsing blijkt dat er strijdigheid is met de Wet natuurbescherming, dan dient vanuit de Wro beoordeeld te worden of er uitzicht is op ontheffing (Wnb H3) of vergunningverlening (Wnb H2). Deze beoordeling doen we door de huidige feitelijk, legale situatie te vergelijken met de beoogde situatie. Indien hieruit blijkt dat strijdigheid met de Wet natuurbescherming kan worden uitgesloten, dan is er uitzicht op ontheffing of vergunningverlening en staat de Wet natuurbescherming het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan niet in de weg. Het kan echter ook zo zijn dat er beoordeeld wordt dat aanvullend onderzoek nodig is om kennisleemtes op te vullen en/of dat de Wet natuurbescherming het vaststellen van het bestemmingsplan in de weg staat.

In de voorliggende rapportage wordt de legalisering van de bebouwing getoetst aan zowel de gebiedsgerichte bescherming (Natura 2000) als soortbescherming uit de Wet natuurbescherming (Natura 2000) en aan de provinciale regels ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Omdat het hier gaat om de legalisering van een reeds bestaand gebouw, zullen er geen werkzaamheden plaatsvinden waardoor verbodsbepalingen niet overtreden worden. Of er in het verleden bij de aanlegfase van de 'illegale' bebouwing verbodsbepalingen overtreden zijn, is niet meer te achterhalen. Er worden geen bomen gekapt, zodat toetsing aan de bescherming van houtopstanden (Wet natuurbescherming) niet aan de orde is.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen legalisatie

Het dierenasiel ligt op circa 3 kilometer afstand van de A28 en de rand van de kern van Harderwijk (figuur 1.1). Het perceel waarop het dierenasiel is gelegen is geëxclaveerd uit Natura 2000-gebied Veluwe en deels geëxclaveerd uit het Gelders Natuurnetwerk, deelgebied Ermelo oost. Geëxclaveerde delen maken geen onderdeel uit van beschermd gebied. Op het perceel zijn een woonhuis, een gebouw van het dierenasiel- en pension en meerdere kennels gesitueerd (figuur 1.1). Bij de bestemmingsplanwijziging gaat het om het gebouw van het dierenasiel- en pension en de bijbehorende kennels. Van deze bebouwing is voor 419,12m² strijdig met het vigerende bestemmingsplan (figuur 1.2).

Figuur 1.1 Ligging dierenasiel- en pension de Ark ten opzichte van de bebouwde kom van Harderwijk (noord en west). Bron: Google, 2019.

Figuur 1.2 Plangebied met bebouwing en kennels dierenasiel- en pension de Ark. Plangebied is groen omringd. De te legaliseren gebouwen van in totaal 419,12m² zijn rood omringd.

1.3 Wetskader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de gebieds- en soortbescherming. Conform de vraagspecificatie gaan we niet in op de bescherming van houtopstanden (er wordt geen houtopstand geveld). Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. In kader 1.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 1.1 Wet natuurbescherming

Natura 2000

Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en / of niet-broedvogels. Artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming verplicht om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Als op voorhand significant negatieve effecten niet met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan is het aanvragen van een vergunning bij het bevoegd gezag (meestal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde. Voor het verkrijgen van een vergunning is een aanvullende diepgaandere studie (passende beoordeling) nodig.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is opgedeeld in drie categorieën:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
 - Overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;
- Overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
 - Soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een aanvullende rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt op kaart vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

De bescherming van het NNN is ruimtelijk vastgelegd en geborgd in het bestemmingsplan. Indien voor een ontwikkeling niet hoeft worden afgeweken van het bestemmingsplan, is geen NNN-toets noodzakelijk. De waarden blijven dan immers geborgd. Omdat het Barro en de provinciale regels van Gelderland over het NNN alleen gelden voor gronden binnen het NNN, is de 'Nee, tenzij'-afweging niet aan de orde¹. Als gevolg van jurisprudentie² is het wel nodig -in het kader van goede ruimtelijke ordening- te waarborgen dat een plan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet aantast. Goede ruimtelijke ordening houdt in dat naastgelegen functies elkaar niet (teveel) mogen hinderen.

Provincie Gelderland

Het beleid voor bescherming van het NNN is in de provincie Gelderland vastgelegd in de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (Provincie Gelderland, 2018b). In Gelderland bestaat het NNN uit het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). De bescherming van het GNN is ten eerste gericht op de bescherming en het herstel van aanwezige natuurwaarden en ten tweede op de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden. De GO heeft een dubbele doelstelling. Er is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een (substantiële) versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. De GO bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan bos of natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het GNN (Provincie Gelderland, 2018b).

1.4 Onderzoeksmethode

Deze natuurtoets is uitgevoerd om te bepalen of het voornemen in strijd is met de wettelijke bescherming van natuurwaarden (Wet natuurbescherming op gebied van zowel Natura 2000-gebied als soortbescherming, het Barro (GNN) en de provinciale verordening). Het onderzoek voor de quickscan natuurtoets omvat een literatuuronderzoek en een verkennend veldbezoek. Het literatuuronderzoek bestaat uit een raadpleging van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2019³) en regionale verspreidingsatlassen om uit te zoeken of beschermde soorten en/of gebieden bekend zijn in en rondom het plangebied gedurende de afgelopen tien jaar. Daarnaast is de wet- en regelgeving omtrent Natura 2000 en GNN zoals instandhoudingsdoelstellingen, habitat specifieke soorten en ontwikkelingsdoelstellingen getoetst.

¹ Jurisprudentie Raad van State: 201509359/1/R1 en 201701373/1/R3

² Jurisprudentie Raad van State: 201509359/1/R1

³ Op de gegevens van de NDFF rusten auteursrechten.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 31 oktober 2019 onder gunstige omstandigheden (8° C, droog, helder en weinig wind). Het onderzoeksgebied bestond uit het plangebied en de directe omgeving (circa 20 meter rondom plangebied). Tijdens het veldbezoek zijn de bebouwing en de bomen in het onderzoeksgebied onderzocht door een ecooloog van Ecogroen. In het kader van gebiedsbescherming in de Wet natuurbescherming is in kaart gebracht of de legalisering van de 'illegale' bebouwing mogelijk negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Veluwe, op de kernkwaliteiten van GNN Ermelo oost en op de ontwikkelingsdoelen van het GNN en de Groene Ontwikkelingszone. Hierbij is aandacht besteedt aan effecten op habitattypen, habitatsoorten en kwalificerende broedvogels in het kader van Natura 2000 en effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO.

Daarnaast is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en de mogelijke relaties tussen het plangebied en beschermde gebieden. Omdat er sprake is van een legalisering van de bestaande situatie zullen er geen negatieve effecten optreden ten gevolge van (aanleg)werkzaamheden. Wel geeft dit rapport en de bestemmingsplanwijziging de kans om maatregelen aan te bevelen die de bestaande natuurwaarden en aanwezigheid van beschermde soorten kunnen versterken. Er is in kaart gebracht of (mogelijke) jaarrond beschermde nesten van broedvogels aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van het gebruik van het dierenpension en -asiel. Aanwezige bomen zijn geïnspecteerd op boomholtes en spleten voor vleermuizen. Ook is de aanwezige bebouwing geïnspecteerd op potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en andere beschermde soorten zoals huismus en gierzwaluw. Op basis van het voorgaande is bepaald of er effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden. Indien sprake is van mogelijk negatieve effecten is advies gegeven over de te nemen vervolgstappen.

2. Natura 2000

2.1 Natura 2000-gebied

Het plangebied is geëxclaveerd uit het Natura 2000-gebied Veluwe. Het plangebied maakt zodoende geen onderdeel uit van het Natura 2000-gebied (figuur 2.1). Dit beziende kan er alleen sprake zijn van negatieve effecten op het beschermde gebied door externe werking ten gevolge van de uitvoering van het beoogde bestemmingsplan.

Figuur 2.1 Situering dierenasiel- en pension de Ark (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied de Veluwe (groene transparante arcering). Bron: AERIUS.

De Veluwe is aangewezen als speciale beschermingszone voor 19 habitattypen, 7 habitaatsoorten en 10 broedvogelsoorten (tabel 2.1). Bijlage 1 bevat de volledige lijst inclusief doelstelling per habitat of soort.

Tabel 2.1 Beschermde natuurwaarden van Natura 2000-gebied (DN&B, 201B; DN&B, 2018; PDN, 2014).

Habitattypen	Habitatsoorten
Stuifzandheiden met struikhei	Gevlekte witsnuitlibel
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	Vliegend hert
Zandverstuivingen	Beekprik
Zwakgebufferde vennen	Rivierdonderpad
Zure vennen	Kamsalamander
Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	Meervleermuis
Vochtige heiden (hogere zandgronden)	Drijvende waterweegbree
Droge heiden	
Jeneverbesstruwelen	Broedvogelsoorten
*Heischrale graslanden	Wespendief
Blauwgraslanden	Nachtzwaluw
*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	IJsvogel
Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Draaihals
Pioniervegetaties met snavelbiezen	Zwarte Specht
Kalkmoerassen	Boomleeuwerik
Beuken-eikenbossen met hulst	Duinpieper
HOude eikenbossen	Roodborsttapuit
*Hoogveenbossen	Tapuit
*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Grauwe Klauwier

*Prioritaire habitattypen

2.2 Verstoringseffecten en stikstofdepositie

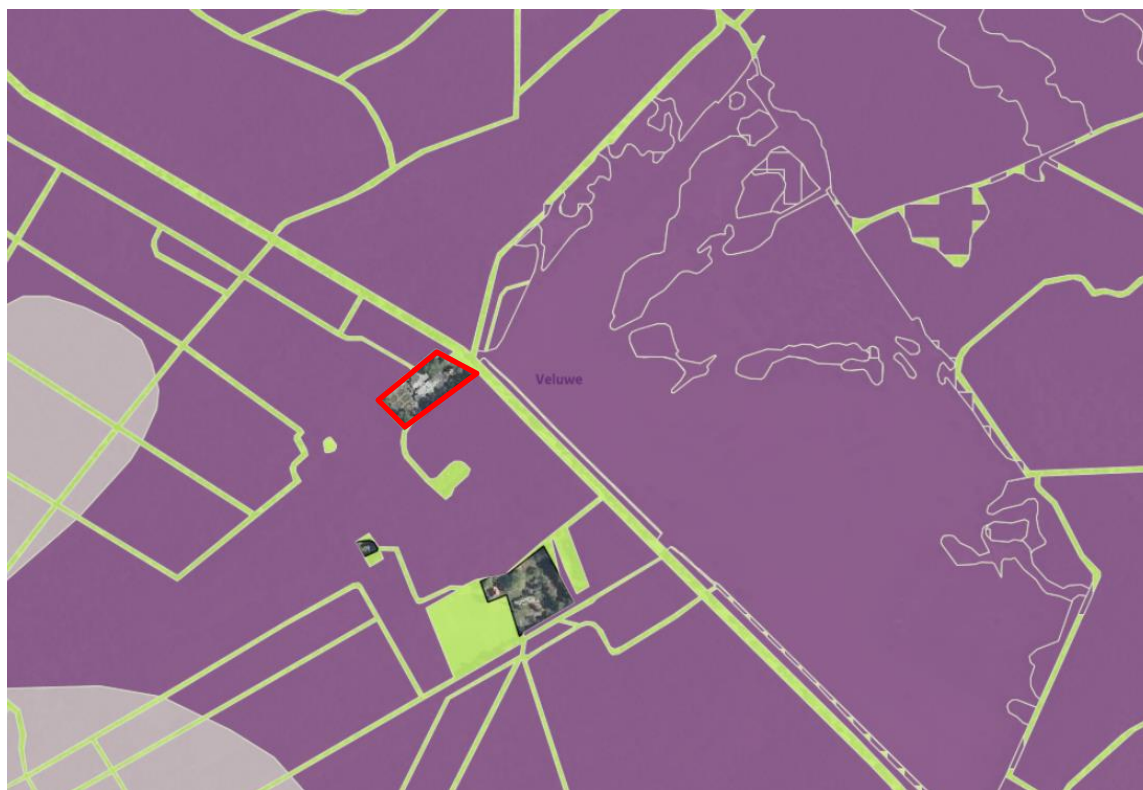
Omdat er sprake is van een legalisering van de huidige bebouwing vinden er geen werkzaamheden plaats die leiden tot verstoring. Of de aanlegfase van de 'illegale' bebouwing in het verleden een significant negatief effect heeft gehad op habitat specifieke soorten en broedvogelsoorten is niet meer te achterhalen.

Doordat het plangebied buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied ligt, is geen sprake van oppervlakteverlies van leefgebied van soorten of habitattypen. Hierom beperken eventuele effecten zich tot externe werking. Het betreft uitstralende effecten als geluid, licht, trillingen en verstoring door menselijk activiteit en bedrijvigheid (Broekmeyer 2005, 2010, expert judgement). Het perceel is gelegen in bosrijk gebied met verschillende soorten houtopstanden en struweel. Het omliggende bos vormt naar verwachting leefgebied voor de kwalificerende broedvogels zoals wespendief. Of de legalisatie leidt tot negatieve effecten op deze soorten kan op dit moment niet met zekerheid uitgesloten worden.

Daarnaast is een effect als gevolg van stikstofdepositie van belang. Rondom het plangebied liggen verschillende stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten (figuur 2.2). Negatieve effecten op deze habitattypen ten gevolge van stikstofdepositie zijn hierdoor niet uit te sluiten. Het gaat in dit plan om reeds bestaande bebouwing die gelegaliseerd dient te worden. Er zullen dus geen aanlegwerkzaamheden plaatsvinden die tot stikstofemissies leiden. Dit betekent dat alleen de gebruiksfase van belang is

voor stikstofemissies. Er moet daarom bepaald worden of de uitbreiding van het bedrijfsoppervlak tot een toename van stikstofdepositie op het omliggende Natura 2000-gebied Veluwe leidt. Het is noodzakelijk om met behulp van de rekentool AERIUS te berekenen of uitvoering van de bestemmingsplanwijziging kan leiden tot een toename van stikstofdepositie.

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen door verstoringseffecten en stikstofdepositie zijn derhalve niet op voorhand uit te sluiten. Geadviseerd wordt om een Voortoets uit te voeren inclusief AERIUS-berekening.

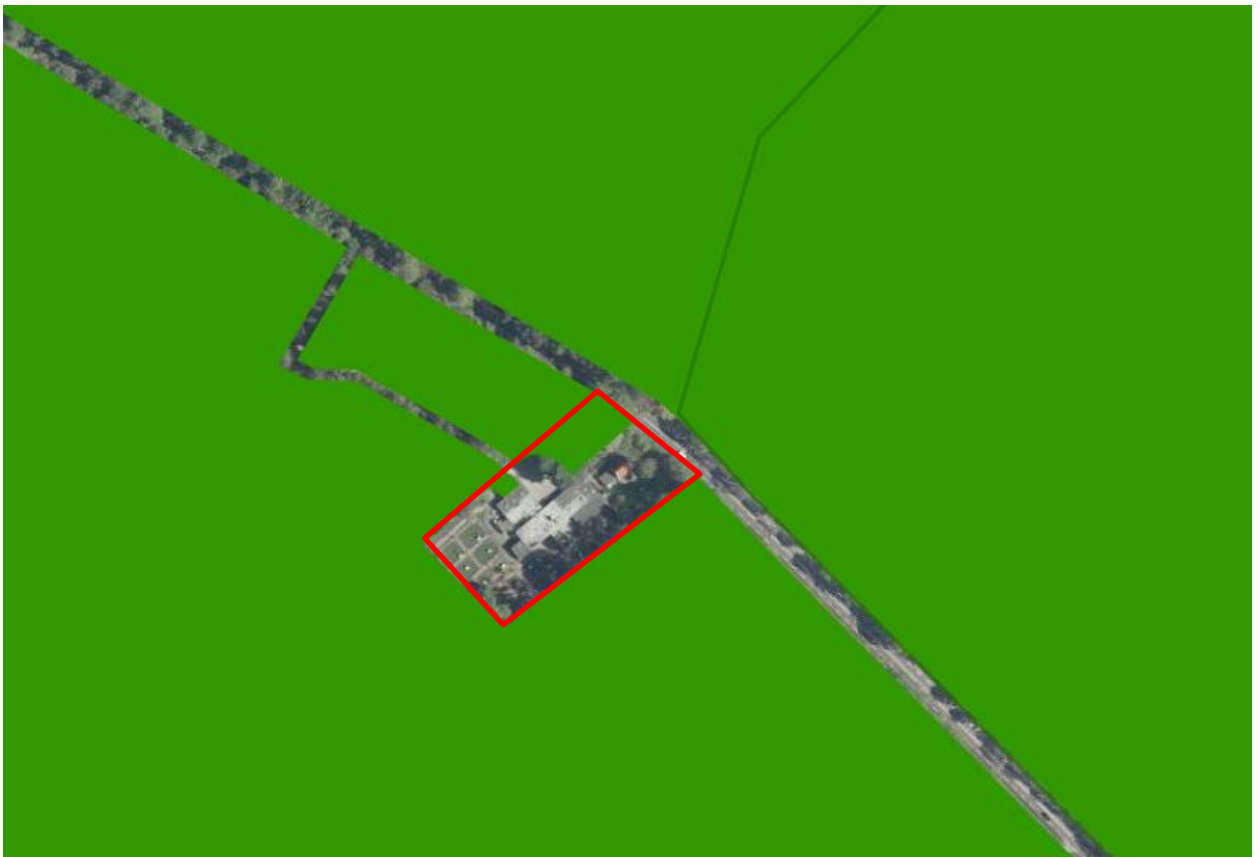

Figuur 2.2 Plangebied (rood omlind) ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe. Donkerpaarse vlakken bestaan uit zeer stikstofgevoelige habitattypen (zoals Stuijzandheiden met struikhei – H2310 en Bos van arme zandgronden – Lg13), lichtpaarse vlakken bestaan uit stikstofgevoelige habitattypen (Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden – Lg14) en groen is minder tot niet gevoelig. Bron: AERIUS.

3. Natuurnetwerk Nederland

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

Het perceel waarop dierenasiel en -pension de Ark is gesitueerd is deels geëxclaveerd. Dit houdt in dat het overgrote deel van het perceel niet binnen het GNN ligt. Wel is er overlap met het GNN in noordwestelijke hoek waar nu enkel bos is en in het westen waar te legaliseren bebouwing staat (figuur 3.1). Daarnaast is er sprake van overlap met de Groene Ontwikkelingszone (figuur 3.2). In het huidige bestemmingsplan heeft het perceel een dubbele bestemming: bedrijfsfunctie en groene ontwikkelingszone (Provincie Gelderland, 2018a).

Figuur 3.1 Ligging plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk (groen). Bron: Provincie Gelderland.

Figuur 3.2 Ligging plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). Bron: Provincie Gelderland.

3.2 Wezenlijke kenmerken en waarden NNN

Voor het GNN zijn verschillende algemeen wezenlijke kenmerken en waarden geformuleerd. Deze hebben betrekking op oppervlaktebehoud of uitbreiding, ecologische samenhang en kwaliteit, stilte, donkerte, openheid en rust. Plannen mogen geen verslechtering van deze waarden veroorzaken (Provincie Gelderland, 2018b en 2018c).

Gelderland heeft daarnaast het GNN en de GO ingedeeld in 185 verschillende deelgebieden. Per deelgebied zijn kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen voor natuur en landschap benoemd, zowel voor het GNN als de GO. De kernkwaliteiten vormen de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN. Het GNN en GO rondom en in het plangebied maakt onderdeel uit van deelgebied 90: Ermelo oost.

De kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen voor zowel Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone zijn in tabel 3.1 en tabel 3.2 weergegeven.

Tabel 3.1 Kernkwaliteiten Gelders Natuurnetwerk, deelgebied Ermelo oost. Bron: Provincie Gelderland, 2018c.

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap
Onderdeel van grootschalig aaneengesloten gebied van droge, voedselarme bossen, zandverstuivingen en heide
Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
Onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe met de bijbehorende habitats en soorten
Groot wild: m.n. edelherten, wilde zwijnen
Leefgebied das
Leefgebied steenuil
Grenst aan Grote Eenheid Natuur Beekhuizer Zand, Hulshorster Zand en Hierdense Beek (noordoostelijk van N302)
Enkele langgerekte ontginningsstroken nu vooral in gebruik voor recreatiebebouwing en instellingen
Cultuurhistorische waarden van o.m. grafheuvels, oude ontginningen en boerderijen,
Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
Ecosysteemdiensten: recreatie, rust, drinkwater
Houtproductie
Alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Tabel 3.2 Ontwikkelingsdoelen Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone, deelgebied Ermelo oost. Bron: Provincie Gelderland, 2018c.

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)
Ontwikkeling oud bos en bosranden en overgangen naar heide en cultuurgrond
Ontwikkeling biotopen voor reptielen
Ontwikkeling leefgebieden voor groot wild
Ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking bebouwing, N302, N303 en A28
Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen
Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone
Ontwikkeling oud bos en bosranden en overgangen naar heide en cultuurgrond
Ontwikkeling biotopen voor reptielen
Ontwikkeling leefgebieden voor groot wild
Ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking bebouwing, N302, N303 en A28
Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen

Aanwezigheid van wezenlijke kenmerken en waarden

Negatieve effecten op de algemeen wezenlijke kenmerken van het GNN zijn ten gevolge van de huidige gebruiksfunctie niet uit te sluiten. Mogelijke effecten kunnen met name optreden op de waarden oppervlakbehoud, stilte, donkerte en rust. Een aanvullende NNN toets is nodig om te beoordelen of al dan niet verslechtering van de wezenlijke kenmerken en waarden optreedt ten gevolge van de bestemmingsplanwijziging.

Aanwezigheid van kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

Negatieve effecten op de verschillende kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het deelgebied 'Ermelo oost' zijn niet op voorhand uit te sluiten. Zo zijn tijdens het veldbezoek zijn aan de rand van het plangebied vele foerageersporen van wilde zwijnen gevonden. In de nabije omgeving zijn eveneens edelherten en reptielen zoals zandhagedis waargenomen (NDFF, 2019). Er is dus niet uit te sluiten of de voorgenomen bestemmingsplanwijziging een negatief effect heeft op de ontwikkeling en instandhouding van

leefgebieden voor groot wild of voor biotopen van reptielen. Eveneens is niet uit te sluiten of barrièrewerking door de gerealiseerde bebouwing toeneemt. Of de legalisering van de bebouwing kan leiden tot negatieve effecten op de verschillende vastgestelde kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen moet nader onderzocht worden in een NNN toets.

4. Soortenbescherming

4.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Gedurende het veldbezoek zijn er geen potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Het pand, zowel de illegale bebouwing als de legale bebouwing, is aan de buitenkant volledig afgesloten en afgedicht met kit. Aangezien er geen kieren of spleten aanwezig zijn die de vleermuizen toegang tot het pand geven, zijn vaste verblijfplaatsen in het gebouw niet te verwachten. Ook de bomen in het plangebied zijn ongeschikt als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. In de bomen zijn geen holten of spleten aangetroffen waar vleermuizen in kunnen vliegen. Negatief effect op vleermuisverblijfplaatsen is niet aan de orde. Vervolgstappen ten aanzien van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet noodzakelijk. Wel is er de mogelijkheid om vleermuiskasten te plaatsen waardoor op de lange termijn de vleermuispopulatie geborgd en wellicht vergroot wordt. Dit geldt echter niet als verplichting.

Vliegroutes en foerageergebieden

Binnen het plangebied is geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen. Ditzelfde geldt voor vliegroutes in en nabij het plangebied. Bij gebrek aan veranderingen in het planbied en omringde bebouwing is er geen negatief effect op vliegroutes of foerageergebieden te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet noodzakelijk.

Overige soorten van de Habitatrichtlijn, de verdragen van Bern en Bonn en soorten zonder provinciale vrijstelling

Vaste verblijfplaatsen van zoogdieren die zijn opgenomen op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling (bijvoorbeeld eekhoorn of boommarter) worden op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) in het plangebied uitgesloten. Het plangebied is omheind met zowel een hek als schrikdraad waar geen gaten in zaten. Er zijn geen sporen gevonden van een vaste rust- of verblijfplaats van steenmarter of kleine marterachtigen.

Soorten met provinciale vrijstelling

In het plangebied is beperkte aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van algemene grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten. Dit zijn onder andere bosmuis en rosse woelmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling, er zijn geen vervolgstappen nodig.

4.2 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie ook kader 2.1).

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Van veel broedvogels zijn de nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties, inclusief de functionele omgeving, jaarrond beschermd zijn (kader 3.1).

Kader 3.1 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincie Gelderland kan dit zijn indien onvoldoende alternatieve geschikte nestlocaties aanwezig zijn⁴.

Boerenwaluw

Binnen het plangebied zijn 40 á 50 nesten van boerenwaluw aanwezig in de overkapping van de buitenverblijven van de honden. De boerenwaluw is in de provincie Gelderland aangewezen als soort waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn indien er onvoldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn (Provincie Gelderland, 2019). De omgeving is nader bekeken om te beoordelen of er uitwijkmogelijkheden zijn. Hieruit bleek dat in de omgeving weinig alternatieve nestlocaties aanwezig zijn zoals stallen of boerenschuren. Dit maakt de nesten van de boerenwaluw jaarrond beschermd. De kennels waarin de nesten

⁴ Specifieke soorten zijn genoemd op https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/Vergunningen-en-onthefingen/Lijst_soorten_jaarrond_beschermde_nesten.pdf

aanwezig zijn mogen dus niet verdwijnen. Hoewel het gaat om een legalisatie en geen daadwerkelijke werkzaamheden zullen plaatsvinden zou in dit geval geen uitzicht op een ontheffing aanwezig zijn voor de verwijdering van de kennels. De nesten zullen geborgd moeten worden in het vast te stellen bestemmingsplan.

Havik

In de wijde omgeving is een waarneming van een havik bekend (NDFF, 2019). De dichtstbijzijnde waarneming van havik bevindt zich op een circa 500 meter ten zuidwesten van het plangebied. In het plangebied en in de directe omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend (NDFF, 2019). Ook zijn tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van de havik in het onderzoeksgebied. De legalisering zal niet leiden tot een negatief effect op de havik, vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Overige soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen

Op basis van het uitgevoerde veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFF, 2019) worden geen nestplaatsen of onmisbaar foerageergebied van overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten verwacht in het projectgebied. Vervolgstappen voor overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels

Het plangebied wordt omringd door bosopstanden en struweel. Dit biedt geschikt biotoop voor diverse algemene broedvogels zoals houtduif, merel, koolmees en winterkoning worden verwacht. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Er zijn tijdens het veldonderzoek geen nesten aangetroffen in het onderzoeksgebied. In het algemeen geldt tijdens het broedseizoen dat broedende vogels niet wezenlijk verstoord mogen worden. Doordat er verder geen fysieke werkzaamheden zullen plaatsvinden ten gevolge van de vaststelling van het bestemmingsplan, zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

4.3 Amfibieën

Soorten van de Habitatrichtlijn, de verdragen van Bern en Bonn en soorten zonder provinciale vrijstelling

Er zijn in de wijde omgeving (tot 1 kilometer) geen waarnemingen van amfibieën bekend (NDFF, 2019). Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2019) wordt voortplanting en overwintering van de soorten in de Habitatrichtlijn, de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling niet verwacht. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Soorten met provinciale vrijstelling

Binnen het plangebied en in de directe invloedssfeer (ca. 100 meter) van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig dat kan dienen als voortplantingsbiotoop. Wel is overwintering van algemene soorten amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker te verwachten de strooisellaag in het onderzoeksgebied. Binnen het plangebied is een beperkte mate van een strooisellaag aanwezig. Ook lopen de aanwezige

honden met enige regelmatig los in het afgesloten deel van het perceel waardoor gunstige overwinteringsplekken voor amfibieën beperkt zijn binnen het plangebied. In voorliggende situatie geldt in Gelderland geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.4 Reptielen

Hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis

In de wijde omgeving (tot 1 kilometer) zijn waarnemingen bekend van hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis (NDFF, 2019). Binnen het plangebied zijn echter minimale mogelijkheden tot overwinteringsplekken aanwezig door beperkte aanwezigheid van strooisel. Ook lopen de in het asiel / pension aanwezige honden met enige regelmatig los in het afgesloten deel van het asiel waardoor gunstige overwinteringsplekken voor reptielen binnen het plangebied niet te verwachten zijn. Buiten het plangebied is een strooisellaag aanwezig. Echter, de waarnemingen van bovengenoemde soorten zijn gedaan in het heidegebied ten noordoosten van het plangebied. De Leuvenumseweg, met een hoge verkeersintensiteit, scheidt dit biotoop van het plangebied en dit vormt derhalve een barrière voor bewegingen van reptielen tussen het heidegebied en het plangebied. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens op basis van de NDFF zijn voortplanting en overwintering van hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis binnen het onderzoeksgebied niet te verwachten.

Overige reptielen

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens op basis van NDFF wordt voortplanting en overwintering van overige reptielen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde reptielen binnen het onderzoeksgebied uitgesloten.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens wordt in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde vissen en ongewervelden. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens zijn deze ook niet te verwachten. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Broekmeyer, M.E.A. (redactie), (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1375.

Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator. Alterra, Alterra-rapport 1976.

DN&B (2016) Wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Veluwe. Ministerie van Economische Zaken. Directie Natuur & Biodiversiteit. DN&B/2016-057.

DN&B (2018). Ontwerp-wijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden vanwege aanwezige waarden. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Directie Natuur & Biodiversiteit. DN&B/2018-00.

PDN - Programmadirectie Natura 2000 (2014). Besluit Natura 2000-gebied Veluwe. Programmadirectie Natura 2000. 11 juni 2014.

Provincie Gelderland (2018a). Veegplan Buitengebied 2018. September 2018, ontwerpversie. NL.IMRO.0243.BP00192-0001.

Provincie Gelderland (2018b). Omgevingsverordening. Januari 2018, geconsolideerde versie, NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc05.

Provincie Gelderland (2018c). Omgevingsverordening. Bijlage 6 en 7. Januari 2018, geconsolideerde versie, NL.IMRO.9925.PVOmgverordeningGC-gc05.

Websites

Provincie Gelderland (2019). Lijst soorten met jaarrond beschermde nesten. <https://www.gelderland.nl/Lijst-soorten-met-jaarrond-beschermde-nesten> op 13-11-2019.

Bijlagen

Bijlage 1 – Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000 – Veluwe

	Kernopgaven (2)				
	Kernopgaven (1)				
	Doelstelling kwaliteit				
	Doelstelling oppervlakte				
	Landelijke staat van instandhouding				
Habitattypen					
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>	6.08	6.09
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	=	=	6.08	6.09
H2330 - Zandverstuivingen	--	>	>		
H3130 - Zwakgebufferde vennen	-	=	=	6.03,W	
H3160 - Zure vennen	-	=	>	5.01,W	
H3260A - Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>	6.09	
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	--	>	>	6.08	6.09
H4030 - Droge heiden	--	>	>	6.09	
H5130 - Jeneverbesstruwelen	-	=	>	6.09	
H6230 - *Heischrale graslanden	--	>	>		
H6410 - Blauwgraslanden	--	>	>	6.04,W	
H7110B - *Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>		
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	=	=		
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	>		
H7230 - Kalkmoerassen	--	=	=		
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	>		
H9190 - Oude eikenbossen	-	>	>		
H91D0 - *Hoogveenbossen	-	=	=		
H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>		

Kernopgaven (3)					
Kernopgaven (2)					
Kernopgaven (1)					
Doelstelling populatie			▼		
Doelstelling kwaliteit leefgebied			▼		
Doelstelling omvang leefgebied			▼		
Landelijke staat van instandhouding			▼		
Habitatsoorten			▼		
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>	
H1083 - Vliegend hert	-	>	>	>	6.13
H1096 - Beekprik	--	>	>	>	
H1163 - Rivierdonderpad	-	>	=	>	
H1166 - Kamsalamander	-	=	=	=	
H1318 - Meervleermuis	-	=	=	=	
H1831 - Drijvende waterweegbree	-	=	=	=	5.01, W

Kernopgaven (2)					
Kernopgaven (1)					
Omvang populatie (indicatief t.b.v. draagkracht leefgebied)			▼		
Doelstelling kwaliteit leefgebied			▼		
Doelstelling omvang leefgebied			▼		
Landelijke staat van instandhouding			▼		
Broedvogelsoorten			▼		
A072 - Wespandief	+	=	=	100	
A224 - Nachtzwaluw	-	=	=	610	6.08 6.12
A229 - IJsvogel	+	=	=	30	
A233 - Draaihals	--	>	>	(her)vestiging	6.08 6.12
A236 - Zwarte Specht	+	=	=	400	
A246 - Boomleeuwerik	+	=	=	2,400	
A255 - Duinpieper	--	>	>	(her)vestiging	6.08 6.12
A276 - Roodborsttapuit	+	=	=	1100	
A277 - Tapuit	--	>	>	100	6.08 6.12
A338 - Grauwe Klauwier	--	>	>	40	